

Центр студій спадщини
Патріярха Йосифа Сліпого
Обіжник 2 (50) Весна 2025

The Voice of the Persecuted

SATURDAY, APRIL 12, 2025

Symposium

Commemorating the 80th Anniversary
of the Arrest of Patriarch Josyf Slipyj
and the Hierarchs of the Ukrainian Greek Catholic Church

SAVE THE DATE

ORGANIZED BY ST. SOPHIA RELIGIOUS ASSOCIATION
OF UKRAINIAN CATHOLICS, INC.

In Memoriam:

Леонід Рудницький (1935-2024)

З великим сумом повідомляємо, що 8 грудня 2024 вранці відійшов до вічності проф. д-р Леонід Д. Рудницький - український філолог, германіст, славіст, україніст, професор, педагог, співробітник та співредактор численних американських та українських енциклопедій, Президент Світової Ради НТШ, іноземний член Національної Академії Наук України.

Народився Леонід Рудницький 8 вересня 1935 у Львові в родині Івана-Теодора Рудницького — правника, сотника УГА, співтворця Листопадового чину (1918) та військового аташе ЗУНР та Юлії з Лужницьких Рудницької. Під час Другої світової війни 1944 родина Рудницьких виїхала до Німеччини. У 1951 р., маючи 16 років, залишив без батька, а наступного року переїхав з матір'ю до США. У 1958 році завершив бакалаврські студії у Ласальському коледжі у Філадельфії.

1960 здобув ступінь магістра з германістики в Пенсильванському університеті, а 1965 р. року захистив докторат на тему «Франкові переклади з німецької літератури» в Українському Вільному Університеті в Мюнхені.

З 1959-1960 навчального року викладав в Ласальському університеті, де працював довгі роки, спочатку на посаді звичайного професора германістики, згодом славістики та порівняльного літературознавства, далі — звичайного габілітованого професора (захист габілітаційної праці «Роберт Льюїс Стівенсон і Юрій Клен» відбувся 1972 року в Українському Католицькому Університеті в Римі). Паралельно, у 1988-98 роках, Л. Рудницький професорував у Пенсильванському університеті у Філадельфії та Українському Католицькому університеті (УКУ). Тоді ж його обрано директором філії УКУ у Філадельфії (за рекомендацією Йосифа Сліпого), директором Програми центрально- і східно європейських студій уже в Ласальському університеті.

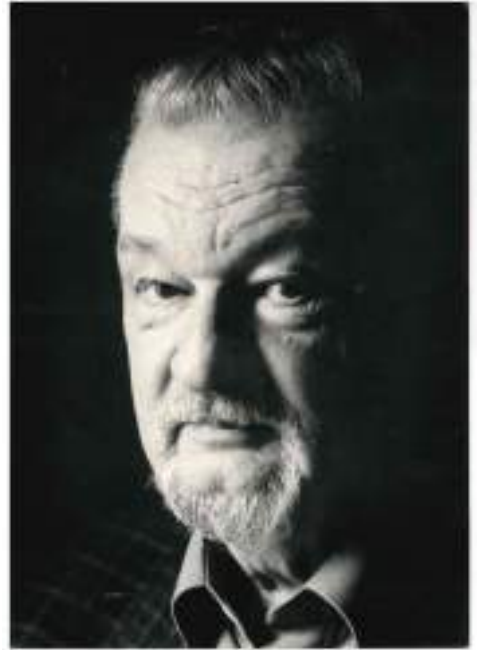
У 1985—1986, 1989—1990 він голова Міжнародного товариства ім. Івана Франка у США. У 1992—2006 рр. - Президент Світової Ради НТШ. Тривалий час обіймав посаду декана філологічного факультету і члена сенату Українського Вільного Університету в Мюнхені, а від вересня 1988 до 2004 року був його ректором. З 1994 р. — іноземний член НАН України. 50 років свого життя Л. Рудницький присвятив служінню в Релігійному Товаристві українців католиків "Свята Софія" США, де був Секретарем, а відтак - 5-тим Головою Товариства (2004-2018). Автор трьох сотень наукових статей та монографій. Лицар Мальти, почесний доктор численних університетів. Нагороджений багатьма відзнаками та медалями, зокрема орденом князя Ярослава Мудрого IV ступеня та відзнакою Митрополита-Архієпископа Бориса Гудзяка за видатні заслуги перед Церквою і народом.

Леонід Рудницький був інтелектуалом, який плекав свою віру попри те, що останні кілька століть віру та науку часто вважали взаємно заперечними. Академік Рудницький та його дружина Ірена (Євенш) стали прикладом гармонійного подружжя, яке брало активну участь у мирянському русі Української Католицької Церкви, зокрема після Другого Ватиканського Собору та прибуття Патріярха Йосифа Сліпого на Захід. Патріярх Йосиф став для них світочем — духовним батьком і провідником, бачення якого вони прийняли всім серцем. Рудницькі гостили українських радянських письменників, навіть коли частина української діаспори уникала контактів з українцями з підсоветської України. Ця відкритість сприяла дружбі та перекладам англійською мовою деяких із найвизначніших літературних творів.

Леонід Рудницький відіграв вирішальну роль у захисті Підпільної Церкви, виступаючи за її визнання та сприяючи відзначенню тисячоліття християнства в Україні. Його спільний з Іреною спадок — це інтелектуальна досконалість, глибока віра та непохитна відданість Українській Церкві та культурній спадщині.

Його родинне життя було позначене радістю, молитвою та гостинністю. Рудницькі виховали трьох дітей: Катерину (одружена з Джимом Шрей), Ларису (одружена з Джоном Дрегонетий) і Миколу (одружений з Христіною з дому Німчук), та десятеро онуків: Олександра і Діану Дрегонетий; Тересу, Перегрину, Блейза і Симеона Шрей; Григорія, Михайла, Юлію й Амелю Рудницьких.

Леонід Рудницький залишив неоціненну наукову, духовну та культурну спадщину і покоління наступників, які продовжують його справу.

Екуменічна діяльність митрополита Андрея Шептицького і патріарха Йосифа Сліпого

о. Андрій Солецький

Перш ніж говорити про екуменічну думку та екуменічну діяльність двох визначних постатей української церкви митрополита Андрея Шептицького та патріарха Йосифа Сліпого, спробуємо відповісти на питання: що таке *єкуменізм*? Найбільш загально це явище можна визначити так: єкуменізм – це рух за зближення і порозуміння між християнами різних конфесій, кінцевою метою якого є відновлення єдності Христової Церкви при збереженні помістності й самобутності кожної християнської деномінації.

Єкуменізм у такому визначенні – це явище ХХ століття, його початки виводять від 1910 року, коли в англійському місті Единбурзі відбулася Світова місіонерська конференція, на якій чи не вперше прозвучали єкуменічні ідеї. Позаяк ця конференція була організована Англіканською церквою, то загально вважається, що родоначальниками єкуменізму були протестанти. І справді, впродовж першої половини ХХ століття речниками єкуменізму, принаймні на Заході, виступали, як правило, протестантські теологи і проповідники. Що стосується Католицької церкви, то вона щойно з початком Другого Ватиканського Собору (1962 – 1965) активно включилася в цей процес.

Однак, як переконливо показав кардинал Любомир Гузар, одна із східних гілок Католицької церкви, а саме Українська Греко-Католицька Церква, почала культивувати і розвивати ідеї єкуменізму вже на самому початку ХХ століття, ще до Единбурзької Світової місіонерської конференції 1910 року, що яскраво проявилось в єкуменічній діяльності її тогочасного глави – Слуги Божого митрополита Андрея Шептицького.

Єкуменічна діяльність митрополита Андрея Шептицького

Тема «Шептицький і єкуменізм» складна та багатовекторна, вона заторкує широкий спектр не лише богословсько-догматичних, еkleзіяльних, а й суспільно-політичних питань. Любомир Гузар, аналізуючи генезу поглядів Шептицького на церковну єдність, у своїй книзі «Андрей Шептицький – Митрополит Галицький (1901 – 1944) провісник єкуменізму» не боїться називати їх єкуменічними, а Митрополита – провісником сучасного єкуменізму, хоча деякі науковці, досліджуючи подібну діяльність Митрополитових сучасників, уживають на її означення поняття на кшталт «Pre-Ecumenical Approach to Christian Unity». Проводячи паралелі між ученням Митрополита в першій половині ХХ ст. й рішеннями Другого Ватиканського собору, відображеними в документах про східні католицькі Церкви та про єкуменізм, Гузар, однак, виявляє паростки ідей останніх у творах Галицького митрополита.

Відразу після свого вступу на митрополичий престіл греко-католицької церкви, митрополит Андрей взявся до унійної праці та всі свої сили докладав для єдності Церков. Свою єкуменічну, або як її тоді називали унійну працю митрополит провадив на основі надзвичайних повноважень наданих йому папою Пієм X. З цією метою він інкогніто їздив до Білорусії та Російської Імперії, де наводив контакти з прихильниками з'єднання і допомагав їм наводити контакти з Апостольською Столицею та висилав, наприклад, білоруських студентів на навчання до Львова, Рима чи Інсбрука.

Митрополит Андрей формував свої єкуменічні плани, виходячи з реальної та історично необхідної потреби національної консолідації українського народу. Головною умовою єдності народу він вважав об'єднання Церков на Заході і Сході України, а вже саму ідею об'єднання поєднував із процесом вселенського об'єднання всіх Церков. Тут важливо також зазначити, що

Митрополит не вживав терміну «єкуменічний», а лише саме слово «рух».

У 1905 р. та 1907 р. Митрополит Андрей таємно перебував у Росії. Він відвідав Москву, Петербург та Київ та намагався з'ясувати перспективи унійної діяльності на території імперії, водночас встановлюючи зв'язки з православними українцями та росіянами, які схилилися до об'єднання Церков.

Варто зазначити, що виступаючи за права українських громадян в різних країнах та імперіях, митрополит Андрей не робив різниці між західними та східними українцями, проте дуже добре розумів, що вони належать до різних церковних конфесій. Його праця в ділянці церковного об'єднання була спрямована як на православних, так і на католиків. Сам він дуже чітко виявив свою позицію щодо єкуменічних процесів: «Сутність будь-якої праці для церковного об'єднання повинна полягати в наступному: зробити все, щоб загальна думка наших братів – східних християн – змінилася таким чином, аби вони самі прагнули і добровільно шукали возз'єднання з центром католицької Церкви».

Ще далекого 1907 року у своєму пастирському посланні до духовенства митрополит Андрей Шептицький пророче писав: “Зближаються часи, в котрих, без сумніву, будемо покликані до переважної, але й трудної праці над возз'єднанням східних Церков. Праця та єсть для нас правдивим ідеалом, вона відповідає найгарячішим нашим бажанням. На поширену у нас загальну думку, духовенство нашої провінції, відповідаючи покликові Божого провидіння, може і повинно в тій справі віддати Христовій Обручниці, Вселенській Церкві, многоважні услуги. Само наше положення поміж Заходом і Сходом того вимагає. Злучені із Заходом вірою, а обрядом із Сходом, більше, чим хто-небудь інший, можемо колись працювати над великим ділом відновлення церковної єдності...”.

Наведені слова Андрея Шептицького виразно свідчать про глибоке розуміння ним історичної місії Греко-Католицької Церкви в справі порозуміння і зближення між християнським Сходом і християнським Заходом. Цю місію УГКЦ, на думку Великого Митрополита, визначив геополітичний чинник. Від самих початків поширення і прийняття християнства Русь-Україна духовно розвивалася між двома центрами християнського світу – греко-візантійського і латино-римського. Прийнявши східний варіант християнства з Візантії, і водночас, розвиваючись під боком латинської Європи, Русь-Україна просто природно стала мостом між Сходом і Заходом. Заслугою Андрея Шептицького є те, що звернувши увагу на цей феномен, він висунув і обґрунтував ідею про історичне призначення Української Церкви, яке полягає не тільки в тому, щоб поєднувати в собі духовні багатства цих двох християнських цивілізацій і бути водночас пасивним об'єктом їхніх впливів та інтересів, але, насамперед, - стати активним чинником в церковних відносинах між ними.

Але не тільки геополітичний фактор зумовлював характер українського греко-

католицизму як природного посередника між православним Сходом і католицьким Заходом. Був ще один чинник, який націлював Андрея Шептицького на пошуки шляхів для примирення і зближення між католиками і православними, а саме - бездержавність українського народу і наростання національно-визвольного руху. Великий Митрополит прекрасно розумів, що в боротьбі за відновлення самостійної української держави необхідна передусім братня єдність греко-католиків і православних, інакше кажучи - подолання розколу історичної Київської Церкви. Він, зокрема, писав: “Справа з’єдинення церков має велике значення для українського народу. Єдність віросповідання є, може, конечною умовою і до національної солідарності, і може стати основою моральної злуки, глибокої єдності усіх, що почуваються українцями”.

Осягнення віросповідної єдності в “рідній хаті”, на переконання Андрея Шептицького, може стати дороговказом для реалізації великої екуменічної ідеї у вселенському масштабі. Торжеству цих двох великих ідей Слуга Божий митрополит Андрей Шептицький присвятив свою теоретично-богословську і практичну діяльність.

Як екуменіст Андрей Шептицький прагнув підтримувати зв’язок із православними, вивчаючи їхню історію, богослов’я, канонічне право, обрядову дисципліну, а також підтримуючи з ними особисті стосунки. З цього спілкування Митрополит виніс кілька цінних уроків щодо того, що православні можуть приймати Унію, тільки не у формі Берестейської. Першим уроком стало розуміння, що для того, щоб Унія була цінною для екуменічної діяльності, її потрібно реформувати так, аби вона відповідала своїм первинним намірам. Відтак Шептицький боровся з так званим «уніятизмом», який постулював: аби бути католиком, людина повинна бодай частково перейняти елементи латинського обряду. З плином часу погляди Шептицького розвивалися й удосконалювалися через діалог із православними, й він зробив висновок, що від ідеї Унії як уніятизму потрібно відмовитися на користь ліпшого – більш екуменічного – рішення. І саме це він учинив у випадку з Російською католицькою Церквою, не маючи таких обмежень, як у своїй власній Церкві. А в 1941–1942 рр., продовжуючи діалог із православними духовенством та інтелігенцією, він із характерною для нього гнучкістю виразно говорив про можливість пошуку іншого – можливо, ліпшого – рішення.

Говорячи про екуменічну діяльність Великого Митрополита, не можна оминати увагою Велиградські Конгреси. Він став їх справжнім натхненником та першим передсідником. Перший такий Конгрес відбувся у 1907 році і відбувався кожних два роки аж до Першої Світової війни. Вони обґрунтували тезу про рівність обрядів у Вселенській Церкві, створили міцне ядро екуменічного руху, яке щиро бажало церковної єдності, і поставили цей рух на твердих богословсько-догматичних основах.

Варто зазначити, що у дусі єдності митрополит завжди звертався до православної ієрархії та інтелігенції в справі об’єднання, наголошуючи на тому, що він не є кандидатом на Патріарха України, а ним повинен стати хтось зі Східної України, який визнає юрисдикцію Папи Римського. А поєднання зовсім не означає, що потрібно підпорядковуватися Папі як Патріархові Заходу, а «означає визнання його найвищого авторитету як Отця і Пастиря Вселенської Церкви».

Вже навіть в своєму першому посланні 1901 р. Митрополит закликає духовенство «бути готовими до жертви крові за святу віру». Саме це самопожертвувальне життя Митрополита для єдності Церков, готовність на самопожертву за Христа та свій нарід стали причинами, щоб розпочати його беатифікаційний процес.

Для того, щоб показати наскільки сильно Митрополит прагнув присвятити себе справі церковного єднання, процитуємо частину його листа до Кардинала Тіссерана від 26 грудня 1939 року:

Повторюю ще раз прохання, яке я представив Святішому Отцеві через доброзичливе посередництво Вашої Емінінції. Я просив і знову прошу, щоби Святіший Отець своїм апостольським і вітцівським благословенням зволив призначити, настановити й уповноважити мене померти заради віри і заради єдності Церкви.

Екуменічна діяльність патріарха Йосифа Сліпого

Великим учнем Великого учителя став Йосиф Сліпий. Може скластися враження, що Йосиф Сліпий наче стояв у тіні Шептицького в екуменічних питаннях, як це досліджував істрик Ярослав Пелікан. Однак, коли він прибув до Риму у 1963 р. у його словах до Папи Івана XXIII, сьогодні святого, відчувалося настанову примирення між Східною та Західною Церквами. Глибоке знання унійного питання привело його до висновку, що обидві сторони (Схід та Захід) мають взяти на свої плечі історичну відповідальність за поділ християнства. Не бракувало в цій настанові критичності до Римо-католицького екуменізму, “який хоче дійти до єдності, але не хоче вести діалогу”. Патріарх Йосиф покликався на Папу Івана XXIII як на мужа з “героїчною смиренністю”, що оскаржив Захід за розкол (схизму) між Сходом та Заходом. “Вина за роз’єднання спочиває на наших плечах”. Щоб змінити цю ситуацію, згідно з Папою Іваном XXIII, “потрібно вести з ними діалог” замість засуджувати їх і відштовхувати їх від себе. Ось нове відношення і настанова Йосифа Сліпого після прибуття з неволі до Риму.

Екуменізм – праця для єдності Церков, як у його попередника Шептицького, стає рушійною силою його життя як священика та архиєрея. Хоча академічна формація Сліпого була схоластичною, проте екуменічне, чи як тоді звали, унійне питання його постійно цікавило. Навчаючись ще у Римі в Папському Григоріянському Університеті, у 1922 р. він їде до Велеграду і пише статтю в місячнику для духовенства Нива. Ця праця є важливою для нас, адже у ній, на основі вражень о. д-ра Йосифа можемо побачити як зароджувався екуменічний рух. Він пише, що у Велеграді, - в цій, колишній столиці могутньої Моравської держави та на землі слов’янських апостолів Кирила й Методія панувала дружня атмосфера та «мирне, ідеальне співжиття обох обрядів». У процесі роботи змінювалась психологія і мислення, а на питання церковної єдності проливався новий світ. Можна сміливо стверджувати, що Велеградські конгреси порушили ті проблеми, які потім розглядалися на II Ватиканському соборі. Також у своїх статтях з приводу Конгресів о. Йосиф не замовчував конфронтаційних моментів на них.

У 1924 р. (31.07.-3.08.) о. Йосиф Сліпий бере участь в 4-тому Унійному Конгресі у Велеграді. Виступає з доповіддю *«Значення святого Томи для справи з’єднання»*. В цій праці він ставить питання богословсько-ідеологічних розходжень між Сходом і Заходом. Окрім цього Унійного Конгресу він ще взяв участь у Конгресах у Празі та Пинську.

Як і Митрополит Андрей, Йосиф Сліпий не займає позиції за будь-яку ціну досягти єдності Православної і Католицької Церков. Він обидві Церкви вважав рівноправними. Екуменічним проблемам Й. Сліпий присвятив фундаментальну працю *«Византизм як форма культури»*, основні положення якої були апробовані на 4-ій Пинській конференції, що розглядала саме цю тематику. Й. Сліпий показував як сильні, так і слабкі сторони обох церковних конфесій і відповідно оцінював східний византизм та західну схоластику.

У висновках до цієї праці автор чітко формулює свій екуменічний принцип: «Ніяка річ і загалом ніяка творчість не може вповні виявити силу, красу і всебічність Божого розуму та безмежної глибини Божого об’явлення. І чим більше форм і культур, тим кращий і повніший вияв ділань Церкви. З тої точки зору візантійська культура має право на існування, допомогу і розквіт у католицькій Церкві».

У 1936 році, з нагоди 300-ліття смерті Митрополита Йосифа Рутського о. Йосиф, з доручення Митрополита Андрея, організовує у Львові Унійний З’їзд. У ньому взяло участь понад 200 учасників та виголошено 12 доповідей. Блаженніший там виголосив доповідь на тему: *«Погляд на зєдинені та незєдинені Церкви Сходу і догматичні різниці між ними»*. Крім цікавих думок, які стосуються екуменічного руху в цілій Церкві, автор доповіді дав проєкцію унійної програми, яку повинна здійснювати Українська Церква, живий свідок змагань за єдність Христової Церкви впродовж століть своєї історії, повну підметність в обряді, дисципліні та в дальших екуменічних змаганнях і, що ця Церква повинна домогтися тих автономних прав, якими легітимно втішаються інші Церкви християнського Сходу.

Тут також подаємо назви доповідей Блаженнішого на різних Унійних З’їздах:

De septenario numero sacramentorum apud Orientales uti vincula Unionis et conservationis fidei – 1933;
De cultu SS. Cyrilli et Methodii in Ucraina – 1936.

Отець-доктор Іван Дацько, говорячи про Патріярха Йосифа зазначає, що його «богословське знання, сформоване у Львові, Інсбруці та Римі було неосхоластичним, домінуючим серед богословів перших десятиліть двадцятого століття. В такому дусі писані його богословські праці і підручник догматики про Святі Тайни, і так він сприймав науку про Церкву до свого ув'язнення у 1945 р. Вісімнадцятирічне ув'язнення і заслання, як це парадоксально не звучить, було для нього і часом глибокої застанови, переосмислення поглядів і вивчення духовости, богослов'я і розуміння Церкви на Сході, в якому він жив, страждав і яке він вивчав».

Після 18-річного заслання

11 жовтня 1963 р., на п'ятому засіданні II Ватиканського Вселенського Собору, кардинал Агаджанян, який головував, надав слово митрополиту Йосифу, якого Отці Собору зустріли спонтанними оплесками, адже всім було цікаво: що ж зможе сказати Митрополит, який 18 років був ізольований від культурного світу, про сучасні проблеми церковного життя? На Соборі було

визначено, щоб промовці виступали не більше 10 хвилин, проте, промова Митрополита-Ісповідника тривала 20 хв. і була вислухана з великою увагою. Вона відзначалася ясністю ідей, глибиною богословських аргументів та звучним голосом. Отці Собору бачили перед собою не тільки геройського Ісповідника Віри, але й глибокого богослова та великого пастиря, який відчуває всі проблеми Христової Церкви, осяюючи їх світлом Української мученицької Церкви та всіх тих, що страждають разом із нею. Наприкінці своєї промови Митрополит Йосиф передав Отцям Собору проект створення Києво-Галицького Патріярхату.

Другу промову Митрополит Йосиф виголосив на третій сесії Собору в обороні Східних Церков перед латинізацією. Він промовляв від імені всіх українських владик і в його промові

відчувалось, що Ісповідник Віри «говорить про щось надзвичайно важливе для всієї Церкви і водночас про щось болісне для Східних Церков: «Йдеться про те, чи бути чи не бути Східним Церквам» - заявив Митрополит Йосиф, маючи на увазі латинізацію християнського Сходу».

Українські владики з радістю відзначили те, що на II Ватиканський собор прибули представники від православних українців зі США. Також, Владика Української Католицької Церкви надіслали з II Ватиканського собору привіт єрархії Української Православної Церкви. В ньому вони писали: «За прикладом Первоєрархів православної і католицької Церков, які з нагоди Вселенського собору зняли зі себе рештки прикрих споминів минулого, полишимо і ми взаємні прикри спомини з історії обох наших українських Церков і в новому єкуменічному дусі явно започаткуймо нову добу наших взаємовідносин у правдивій християнській любові і щирому братерстві».

Блаженніший висловлює своє занепокоєння тим, що східні католики втрачають знамена й індивідуальні властивості обряду, дисципліни й богословської науки та механічно присвоюють собі латинські елементи, які порушують одноцілість їхнього обряду.

Як і великий Митрополит Андрей, Блаженніший Йосиф віддавав усі свої сили для наближення християнського Сходу, насамперед з нашими нез'єдиненими братами на українських землях, до Католицької Церкви. Він підкреслював, що народи, які почали з'єднуватися з Апостольським Престолом, зберегли свій обряд і дисципліну. І пішли змагання повернути давній стан в Церкві, коли то обидві Церкви, визнавали ті самі догми віри і признавали рівність обрядів, з яких кожний самостійно і рівноправно розвивався.

У підході до обнови східної традиції Йосиф Сліпий ставить на перше місце не вишукування різниці та відчуження, а плекання взаємозв'язків, пошани та любові, адже не можна забувати й того, що вплив західної і східної Церкви був взаємний. Розмежування східної і західної теології завдавало би шкоди як першій, так і другій. Опора східних теологів на своїх традиціях має поєднуватися з засвоєнням досягнень західних теологів. Водночас він вважає за доконечну потребу літургічної однаковості. Його турбує те, що навіть на галицькому ґрунті запанувала обрядова різноманітність, хоч однаковості вимагає українська Церква як цілість, що охоплює дві її частини (католицьку та нез'єдинену). Утвердження обрядової однаковості тісно поєднується з прагненням до національної соборності і може мати на неї лише позитивний вплив. Прагнення до богослужбової однаковості схвалив Унійний з'їзд (1936 р.), і воно відповідає потребам широких верств людей. Але Йосиф Сліпий застерігає проти спроб накинати галицькі обрядові форми цілій Україні. За основу такої обрядовості потрібно брати початок XVII століття, тобто перші часи Унії, і «відповідно до того приймати з пізніших нововведень те, що є життєве і кінцеве та відповідає за змістом або бодай за формою духові обряду». Такий підхід обґрунтовується вже тим, що українці прийняли Христову віру в Візантії і не втрачали з нею зв'язку. До перших десятиріч XVII століття український обряд «спершу в католицькій вірі, а відтак у нез'єдиненій підлягав найменш чужим постороннім впливам і розвивався самостійною дорогою», «був наскрізь нашим і природним життєвим твором Церкви».

У науковій спадщині Йосифа Сліпого є низка праць присвячених славним іменам християнської Церкви. Серед них: продовжувач праці святого апостола Андрія патрон Українського Католицького Університету св. Климентій Папа, з яким християнство на українських землях пов'язує своє розповсюдження. Ще одним проповідником церковної єдності на землях наших предків став папа Мартин I, якого після вислання з Риму катували в Константинополі і засудили на кару смерті та згодом його заслали в Крим, де він помер як мученик 655 році. З тими папами Йосиф Сліпий пов'язує святого Максима Ісповідника, якого після Лятеранського синоду заслали на береги Чорного моря до Лазіки. Блаженніший підкреслив, що «та трійця піддержала церковну єдність, яка пізніше ще затіснилася і ще розвинулася за Володимира».

Він також пише про св. Йосафата, Митрополита Йосифа (Рутського), свого Великого Попередника Праведного Митрополита Андрея, які все своє життя віддали на працю задля єдності Церков. «Праця про святого Йосафата закінчується словами «І як Унія творами св. Йосафата відразу засвідчила, що вона народова і нашій історії не чужа, що опирається на наших народних переданнях і культурі, так зазначила вона твердо, що їй також лежить на серці

соборність України». Українці будуть завжди вдячні милосердному Богові за те, що вибрав з нашого народу такого великого і невтомного борця за здійснення Христового бажання: «Щоб усі були одно».

Під час тризни в 30-і роковини смерті Митрополита Андрея Блаженніший Йосиф сказав: «Сьогодні ми звеличуємо пам'ять Великого Митрополита, ісповідника віри, аристократичної крові й динамічного духа. Величаємо того мужа молитви й глибокої мислі, якого також високо цінили православні як піонера діалогу з нашими православними й англіканськими братами. Він був генієм безмежної величі й проникливості. Його покірне святе життя, його відданість, повна змагань проти противників, стали причиною беатифікаційного процесу, який вже напівзавершений». Блаженніший написав окрему статтю про участь Митрополита Андрея в утвердженні католицької Церкви в Росії. Зразу після свого визволення в 1917 році Митрополит провів у Петрограді синод, який називався Єпархіальним Собором Греко-Католицької Церкви в Росії. Учасники синоду визнали першість папи римського при збереженні свого греко-східного обряду. Синод зобов'язав священників «видвигати позитивну сторону католицької науки, а рідко запускатись в полеміку». Визнавались усі святі, яких канонізувала Католицька Церква, особливо «небесний покровитель святого З'єдинення» священномученик Йосафат, архієпископ Полоцький».

Блаженніший Йосиф як соратник Митрополита Андрея і продовжувач його справи пішов тим же шляхом. Він віддавав всі свої сили для зближення християнського Сходу з Католицькою Церквою. З цією метою проводить багато заходів: «реформує навчання в Богословській Академії за найновішими зразками і вимогами рідної Церкви, пише наукові праці тощо».

У своєму «Заповіті» Патріарх Йосиф, будучи пристрасним прихильником вселенського єкуменізму, заповідав насамперед молитися, працювати і боротися за збереження «християнської душі кожної людини українського роду і за весь український рід» та просити Всемогутнього Бога, щоб «він допоміг нам завершити нашу тугу за єдністю і наші змагання за церковне з'єднання у здвигненні Патріархату Української Церкви».

ПРИМІТКИ

Див.: Гузар А. Андрей Шептицький – Митрополит Галицький (1901 – 1944) провісник єкуменізму. – Вид. друге. – Жовква: Місіонер, 2015. – 496 с.

Tretjakewitsch L. Bishop Michel d'Herbigny SJ and Russia. A Pre-Ecumenical Approach to Christian Unity // Das Östliche Christentum. – Bd. 39. – Würzburg, 1990.

В. Ленчик, Нарис історії Української Церкви, Львів 2003, с. 450.

А. Гузар, Митрополит Андрей Шептицький та єкуменізм // Богословія. Том 65. Книги 1-4, Львів 2001, с. 47.

Г. Гладка, Єкуменічні пошуки патріарха Йосифа Сліпого в контексті релігійної і суспільно-політичної діяльності митрополита Андрея Шептицького // Кардинал Йосиф Сліпий і сучасність, Івано-Франківськ 2002, с. 78; Я. Москалик, Ідея об'єднання церкви за вченням митрополита Андрея Шептицького // Богословія. Том 67. Книги 1-2, Львів 2003, с. 92-93.

А. Гузар, Митрополит Андрей Шептицький та єкуменізм // Богословія. Том 65. Книги 1-4, Львів 2001, с. 34; Г. Гладка, Єкуменічні пошуки патріарха Йосифа Сліпого в контексті релігійної і суспільно-політичної діяльності митрополита Андрея Шептицького // Кардинал Йосиф Сліпий і сучасність, Івано-Франківськ 2002, с. 79.

Цит. за: Шептицький А. Пастирське послання до духовенства «Зближаються часи...» від 26. XI, 1907 р. // Шептицький А. Пастирські послання 1899 – 1914 рр. – Львів: АРТОС, 2007. – Т. 1. – С. 64.

Див.: Гузар А. Андрей Шептицький – Митрополит Галицький (1901 – 1944) провісник єкуменізму. – Вид. друге. – Жовква: Місіонер, 2015. – С. 481.

В. Ленчик, Нарис історії Української Церкви, Львів 2003, с. 453.

Я. Москалик, Ідея об'єднання церкви за вченням митрополита Андрея Шептицького // Богословія. Том 67. Книги 1-2, Львів 2003, с. 92-93.

А. Гузар, Митрополит Андрей Шептицький та екуменізм // Богословія. Том 65. Книги 1-4, Львів 2001, с. 39.

Біографічний нарис Патріарха Йосифа Сліпого, підготовлений з нагоди 40-ліття (1.11.1944) його вступлення на Галицький митрополитський престіл у Львові єпископом Іваном Хомою та о. д-ром Іваном Музичкою // Слово Патріарха Йосифа. Документи. Матеріали. Світлини. 1917-1984, Львів 2003, с. 24.

О. ГРИНІВ, Йосиф Сліпий як історик, філософ, педагог, Львів 1994, с. 27.

Там само, с. 27.

О. МИШАНИЧ, Митрополит Йосиф Сліпий перед «судом» КГБ (За архівними джерелами), Київ 1993, с. 5.

Г. Гладка, Екуменічні пошуки патріарха Йосифа Сліпого в контексті релігійної і суспільно-політичної діяльності митрополита Андрея Шептицького // Кардинал Йосиф Сліпий і сучасність, Івано-Франківськ 2002, с. 80.

Там само, с. 81.

Унійний З'їзд у Львові, Львів 1937; Унійний З'їзд у Львові // Твори Кир Йосифа Верховного Архієпископа і Кардинала (Opera Omnia Kyr Josephi Slipuj-Kobernyskyj-Dyckovskyj Archiepiscopi Maioris et Cardinalis). Зібрані О. ПРОФ. Д-Р ІВАН ХОМА І О. Д-Р ЮРІЙ ФЕДОРІВ (Collegerunt PRESB. PROF. DR. JOANNES CHOMA ET PRESB. DR. GEORGIUS FEDORIV). Том V Vol. Рим 1971 Romae, с. 95-106.

Біографічний нарис Патріарха Йосифа Сліпого, підготовлений з нагоди 40-ліття (1.11.1944) його вступлення на Галицький митрополитський престіл у Львові єпископом Іваном Хомою та о. д-ром Іваном Музичкою // Слово Патріарха Йосифа. Документи. Матеріали. Світлини. 1917-1984, Львів 2003, с. 25.

І. ДАЦЬКО, Екуменічна й еклезіологічна мисль Патріарха Йосифа // http://www.ecumenicalstudies.org.ua/sites/default/files/docs/Ekklesiologia_Slipoho.pdf.

W. DUSHNYK, The Ukrainian-Rite Catholic Church at the Ecumenical Council, 1962-1965. A collection of articles, book reviews, editorials, reports, and commentaries with special emphasis on Ukrainian-Rite and other Eastern Churches, New York-Winnipeg-Paris 1967, pp. 46-47; А. САПЕЛЯК, Київська Церква на Слов'янському Сході, с. 196-197; АНДРІЙ САПЕЛЯК (ЄПИСКОП), Спогади владик-місіонера, с. 99; The Second Vatican Council Diaries of Met. Maxim Hermaniuk, C.S.S.R. (1960-1965). Translated by Jaroslav Z. Skira; annotated by Karim Schelkens, Leuven-Paris-Walpole, MA 2012, pp. 131-132.

За Рідну Церкву. Офіційний Бюлетень Централі Комітетів оборони Обрядів, традицій і мови Української Католицької Церкви у США і Канаді. Рік III. 1968. Ч. 3-4 (21-22). Маємо Блаженнішого Верховного Архієпископа. Частина третя. З нагоди приїзду їх Блаженства Блаженнішого Верховного Архієпископа і Кардинала Кир Йосифа до Канади в червні Р. Б. 1968, Торонто 1968, с. 5; А. САПЕЛЯК, Київська Церква на Слов'янському Сході, с. 195; АНДРІЙ САПЕЛЯК (ЄПИСКОП), Спогади владик-місіонера, с. 98. Більше про Митрополита Йосифа та питання Східних Церков на II Ватиканському Соборі див. у: А. ГЕНИК, Митрополит Й. Сліпий і проблеми Східних Церков на II Ватиканському Соборі // Кардинал Йосиф Сліпий і сучасність. Збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції на пошанування 110-ї річниці від дня народження Глави Української Греко-Католицької Церкви, Кардинала Йосифа Сліпого (11-12 жовтня 2002 р.), Івано-Франківськ 2002, сс. 72-76.

О. ГРИНІВ, Йосиф Сліпий як історик, філософ, педагог, Львів 1994, с. 64.

Там само, с. 21.

О. ГРИНІВ, Йосиф Сліпий як історик, філософ, педагог, Львів 1994, с. 24.

Там само, с. 35, 37.

Там само, с. 48, 52.

О. ГРИНІВ, Йосиф Сліпий як історик, філософ, педагог, Львів 1994, с. 60.

Г. Гладка, Екуменічні пошуки патріарха Йосифа Сліпого в контексті релігійної і суспільно-політичної діяльності митрополита Андрея Шептицького // Кардинал Йосиф Сліпий і сучасність, Івано-Франківськ 2002, с. 79.

Заповіт для духовенства та вірних Патріарха Йосифа Сліпого // Слово Патріарха Йосифа. Документи. Матеріали. Світлини. 1917-1984, Львів 2003, с. 163-182.

Субота, 22 березня
@10:00 год

Наша Українська Рідна Школа
у Філадельфії

Конкурс декламації

Крилатим ґрунту не треба

до 95-ліття від дня народження
Ліни Костенко

До участі запрошуємо учнів 9-12 класів
НУРШ у Філадельфії

На переможців чекають призи і нагороди

Організатор: Центр студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого
при Релігійному Товаристві українців католиків "Свята Софія" США

SYMPOSIUM

The Voice of the Persecuted

COMMEMORATING THE 80TH ANNIVERSARY OF THE ARREST OF PATRIARCH JOSYF SLIPYJ
AND THE BISHOPS OF THE UKRAINIAN GREEK CATHOLIC CHURCH
1945-2025

 **HIS EXCELLENCY
BISHOP BRYAN BAYDA**
Eparch of Toronto
and Eastern Canada

 **IRYNA IVANKOVYCH,
PHD**
President of St. Sophia
Religious Association, Inc.

 **ANDREW SOROKOWSKI,
PHD**
President
of the Patriarchal Society

 SR. ELIANE ILNITSKI, SSMI
Provincial of the Sisters Servants
of Mary Immaculate, USA

 **DR. GEORGE ISAJIW,
M.D., K.M**
Pro-Life Activist

**MODERATOR: NICHOLAS RUDNYTZKY,
DEAN OF ACADEMIC SERVICES,
MANOR COLLEGE**

**APRIL 12, 2025
@10:30 A.M.**
7911 WHITEWOOD RD.
ELKINS PARK, PA 19027
REGISTRATION: 215-635-1555
ADMISSION: \$35

Дизайн та друк:
Ірина Іванкович
Релігійне Товариство українців католиків «Свята Софія» США
7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027
Website: stsophia.us
facebook: www.facebook.com/stsophia
St.sophiara@yahoo.com

